

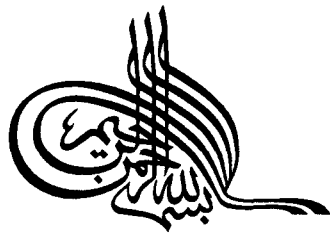
وزارت جهاد کشاورزی
معاونت ترویج و مشارکت مردمی
دفتر آموزش روستاییان

شناسایی و بهره برداری از گیاهان دارویی

استاندارد
مهارت
و آموزشی

بهره برداری

کد: ۷۹-۲۶۱۱۰۱۲

□ شناسنامه استاندارد آموزشی:

- عنوان دوره: شناسایی و بهره‌برداری از گیاهان دارویی
- عنوان رشته: بهره‌برداری
- تهیه و تدوین: گروه آموزشهای فنی و حرفه‌ای غیررسمی - هسته کارشناسی برنامه‌ریزی آموزشی - درسی منابع طبیعی
- ناشر: معاونت ترویج و مشارکت مردمی - دفتر آموزش روستاییان
- تاریخ انتشار: زمستان ۱۳۷۹
- نوبت چاپ: اول

این استاندارد آموزشی براساس اعلام نیاز سازمان جنگلها و مراتع کشور - دفتر ترویج و مشارکت مردمی - دفتر فنی جنگلهای خارج از شمال تهیه و تدوین گردیده است.

فهرست مطالب

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۴	۱- مقدمه
۵	۲- تعریف مفاهیم و اصطلاحات
۶	۳- تعریف دوره
۶	۴- مشخصات کلی دوره
۷	۵- هدفهای دوره
۱۰	۶- فرصت‌های شغلی
۱۰	۷- مخاطبین دوره (کارآموزان)
۱۱	۸- مربیان دوره
۱۲	۹- محتوای آموزشی دوره
۱۴	۱۰- فضاهای آموزشی
۱۴	۱۱- شرایط قبولی و اعطاء گواهینامه
۱۵	۱۲- جدول مهارتها و تواناییهای کارآموزان
۱۶	۱۳- جدول محتوای آموزشی و سرفصلها

ضمیمه

پرسشنامه‌های نظرخواهی از استاندارد آموزشی

۱	بخش اول: ویژه مربیان آموزشی
۲	بخش دوم: ویژه کارآموزان دوره
۳	بخش سوم: ویژه مجریان آموزشی

مقدمه

برگزاری دوره‌های آموزشی اعم از رسمی و غیررسمی هنگامی کارآمد و اثربخش خواهد بود که از اصول برنامه‌ریزی آموزشی پیروی کرده باشد. بدیهی است این امر موجب می‌گردد تمامی فعالیتهای آموزشی به سوی هدفهای دوره، همسو و متمرکز شوند به این جهت امروزه دست‌اندرکاران تعلیم و تربیت برای دوره‌های آموزشی گوناگون «استانداردهای آموزشی» لازم را تدوین نموده و به کار می‌گیرند.

استانداردهای آموزشی حاوی مزایای فراوانی هستند به ویژه، یکسان سازی کمی و کیفی دوره‌ها در سطح کشور، تحقق بهتر و آسانتر تداوم یادگیری، برنامه‌ریزی منطقی‌تر دوره‌های آتی، میسر ساختن آموزش برنامه‌ریزی شده مادام‌العمر، تنظیم و پیش‌بینی دقیق بودجه و اعتبارات و بالاخره نظم بخشیدن به فعالیتهای آموزشی برنامه‌ریزان برخی از مزایای استانداردهای آموزشی است.

بنابراین، توجه مجریان دوره‌های آموزشی را به این نکته جلب می‌کند که یکی از هدفهای عمده تهیه استاندارد آموزشی حاضر، کمک به سازماندهی منطقی فعالیتهای آنان در جنبه‌های اجرای دوره‌های آموزشی است. از این رو قبل از هرچیز ضروری است که برای هر یک از اجزای دوره‌های آموزشی، اصول و شرایط برگزاری آن را با مراجعه به استاندارد درک نمایند، سپس عملیات اجرایی خود را تنظیم کنند. امتیاز این امر آن است که تمامی زحمات و تلاشهای برگزارکنندگان از نظم لازم برخوردار شده و موفقیت آنان در انجام امور محوله تضمین خواهد شد. بدیهی است چنانچه یک دوره آموزشی چند بار در سال برگزار شود با به کارگیری استاندارد، می‌توان مطمئن شد که اجرای تمام دوره‌ها از نظر کمی و کیفی دارای استاندارد یکسان خواهند بود و عملیات برنامه‌ریزی تمامی دوره‌های بعدی نیز با اطمینان خاطر و بینش بهتری انجام خواهد شد.

مفاهیم و اصطلاحات

تعریف برخی از مفاهیم و اصطلاحات بکارگرفته شده در این استاندارد به شرح ذیل است:

تعریف کارآموز: به فردی گفته می‌شود که از عهده تواناییهای زیر از جمله شناسایی و مراحل کاشت و مراقبت‌ها و بهره‌برداری و نگهداری گیاهان دارویی به روش اصولی برآید.
- **محتوای آموزشی:** مجموعه اطلاعات، دانش و مهارتهایی است که طی یک دوره آموزشی به مخاطبین (کارآموزان) ارائه می‌شود و هدف برنامه‌ریزان دوره آن است که این مجموعه اطلاعات و مهارتها را کارآموزان بخوبی و بطور صحیح بیاموزند.

حیطه شناختی: عبارتست از یادگیری آن بخش از محتوای آموزشی که عمدتاً جنبه نظری داشته و غالباً مستلزم تلاش و فعالیتهای ذهنی است که منجر به داشتن اطلاعات فنی کامل از محتوای آموزشی می‌شود.

حیطه مهارتی: عبارتست از قدرت به انجام درآوردن یک کار که به حرکات بدنی مشخص برای انجام یک فعالیت و عملکرد منظم مربوط می‌شود.

ارزشیابی تشخیصی (ارزشیابی ابتدای دوره): این نوع ارزشیابی آموخته‌های قبلی و تجارب کارآموزان را که لازمه یادگیری مطالب جدید است می‌سنجد و با این ارزشیابی مربی به نقطه شروع فعالیتهای آموزشی پی می‌برد.

ارزشیابی تکوینی (ارزشیابی حین دوره): این نوع ارزشیابی در جریان آموزش (حین اجراء دوره) انجام می‌گیرد.

ارزشیابی نهایی (پایان دوره): در پایان دوره از کارآموزان به شرح ذیل آزمون بعمل خواهد آمد:

- ۱- آزمون کتبی که بمنظور ارزیابی آموخته‌های کارآموزان در طول دوره بعمل می‌آید.
- ۲- آزمون عملی که برای ارزیابی میزان مهارت و تواناییهای کارآموزان درخصوص محتوای عملی دوره بعمل می‌آید.

تعریف دوره

دوره «شناسایی و بهره‌برداری از گیاهان دارویی»: دوره‌ای است که طی آن دانش فنی و مهارت علمی کارآموزان در زمینه شناسایی، کاشت، داشت، بهره‌برداری با شیوه‌های نوین افزایش یافته و در نهایت منجر به ارتقاء مهارت در این زمینه می‌گردد.

مشخصات کلی دوره آموزشی

شرط شرکت در دوره	- بهره‌برداران عرفی و محلی - افراد ساکن در عرصه‌های جنگلی و مرتعی - اعضاء تعاونیهای بهره‌برداری - اعضاء شوراهای اسلامی
مشخصات کارآموز	- جنسیت: مرد و زن - سطح سواد: حداقل خواندن و نوشتن - سن: حداقل ۱۸ سال
مدت دوره	۱۰ روز
کل ساعات دوره	۳۹ ساعت [۱۳ ساعت نظری و ۲۶ ساعت عملی] روزانه ۴ ساعت
ظرفیت پذیرش هر دوره	حداقل ۱۵ و حداکثر ۲۰ نفر
شیوه اجراء	نظری و عملی - روزانه
کادر آموزشی	- کارشناس منابع طبیعی با تجربه در امر محصولات فرعی - کمک کارشناس منابع طبیعی جهت کار عملی
شرایط قبولی کارآموز	- کسب نمره حداقل ۱۴ (میانگین نمرات نظری و عملی دوره) - نداشتن غیبت بیش از $\frac{1}{5}$ کل ساعات دوره
کادر اجرایی	مدیریت ترویج و مشارکت مردمی استان - اداره ترویج شهرستان - مرکز آموزش روستاییان

هدفهای دوره

هدفهای اساسی دوره «شناسایی و بهره‌برداری از گیاهان دارویی» به تفکیک عبارتند

از:

۱- هدفهای اختصاصی

تلاش در جهت ارتقاء سطح کمی و کیفی آگاهی و مهارت کارآموزان و تربیت آنها به منظور شناسایی و بهره‌برداری از گیاهان دارویی در مناطق مستعد به منظور ایجاد شرایط حرفه و شغل.

۲- هدفهای آموزشی

۲-۱ هدفهای کلی: هدفهای کلی ایندوره پرورش و آموزش کارآموزان در حیطه شناختی و مهارتی در زمینه مسایل مرتبط با، بیان مقدمه و کلیات مربوط به این دوره، شناسایی انواع گیاهان دارویی، توانایی ازدیاد و تکثیر گیاهان دارویی، مراحل قبل از کاشت، آگاهی و توانایی در انجام عملیات کاشت گیاهان دارویی، مراحل بهره‌برداری از گیاهان دارویی، بازاریابی و فروش محصولات و گیاهان دارویی.

۲-۲ هدفهای جزئی: هدفهای جزئی (آموزشی) ایندوره شکوفایی استعدادهای شناختی کارآموزان از سطح دانش تا سطح قضاوت و ارزیابی و در رشد حیطه روانی - حرکتی و مهارتی کارآموزان از سطح تقلید تا عادی شدن انجام کارها در عرصه در زمینه‌ها و موارد مرتبط با شناسایی و کاشت گیاهان دارویی و به شرح ذیل است:

- مقدمه و تاریخچه گیاهان دارویی در ایران و جهان

- خواص و موارد استفاده از گیاهان دارویی و مشخصات گیاهی

- کسب درک و فهم مشخصات رویشگاهی و توانایی انجام این شرایط در کار تحت

عناوین ذیل اقلیم منطقه (آب و هوا درجه حرارت (دما)، میزان رطوبت و جهت رویش زمین)

نوع خاک و بافت خاک (سبک، سنگین، نیمه سنگین) و ترکیب خاک

- شناخت انواع و اقسام گیاهان دارویی معمول از جمله (باریجه، انیمون، بابونه، پروانش،

رازیانه، اسفرزه، بارهنگ و سایر موارد)

- شناخت و توانایی در ازدیاد جنسی (بذر) و غیر جنسی (پیوند، قلمه، پاجوش، پیاز،

ریزوم و استوسن)

- انجام مراحل تیمار بذور به طریق خیساندن بذور، استرئیکاسیون، خواب بذر و سایر

موارد مورد نیاز

- توانایی انجام دقیق عملیات کاشتن این گیاهان بوسیله (شخم زدن و خردکردن کلوخه،

جمع‌آوری علفها و بسته‌بندی مزاحم، ایجاد بانکت و تراس، تعیین نقاط کاشت و عمق کاشت

و فاصله آن

- کسب شناخت در زمینه تجربه و تحلیل و ارزیابی (برگ، ساقه و شاخه، دانه و میوه، گل،

پوست، پیاز، صمغ و شیرابه، ماده) و موارد دیگر مورد نیاز بعنوان اندامهایی که در گیاهان

دارویی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

- شناخت و توانایی جمع‌آوری گیاهان دارویی به روش‌های سنتی و مکانیزه

- آگاهی از زمان و روش خشک کردن گیاهان در آفتاب، سایه و گرمخانه‌ها،

- انبار و نگهداری از گیاهان دارویی و بسته‌بندی گیاهان دارویی

- شناخت و دقت در بازاریابی و فروش این محصولات از طریق آگاهی از وضعیت بازار

داخلی و خارجی، اتیکت‌گذاری و سایر موارد

- بازدید از عرصه و اماکن گیاهان دارویی

۳- هدفهای رفتاری: در پایان دوره کارآموزان بعد از یادگیری کل فرایند دوره به شناخت،

آگاهی و مهارت‌های ذیل دست می‌یابند.

- یک مقدمه مرتبط درباره گیاهان دارویی ذکر می‌کنند.

- تاریخچه گیاهان دارویی را در ایران و جهان بیان می‌کنند.

- خواص و موارد استفاده از گیاهان دارویی و مشخصات آن را تشخیص می‌دهند.

- اقلیم منطقه‌ای متناسب برای رویش گیاهان دارویی را شامل آب و هوا درجه حرارت (دما) و میزان رطوبت (بارندگی و جهت و شیب زمین) معین می‌کنند و در کاشت این گیاهان شرایط مذکور را عملاً رعایت می‌کنند.

- نوع بافت و خاک را از جهت سبک و سنگین یا نیمه سنگین بودن برای رویشگاهی گیاهان می‌شناسند و در یک فیلم، آموزشی آن را برای دیگران نمایش می‌دهند.

- اقسام گیاهان دارویی رایج را برمی‌شمارند و تحت عناوین ذیل توضیح می‌دهند. (پارچه، انیمون، بابونه، پروانش، رازیانه، اسفرزه، بارهنگ و...)

- روش ارزیابی جنسی (بذر) و غیرجنسی (پیوندزدن، قلمه، پاجوش، پیاز، ریزوم و استون) را ضمن توضیح و تبیین بر روی گیاهان دارویی انجام می‌دهند.

- فرایند آماده‌سازی و تیمار بذور را برای کاشت به ترتیب ذیل دسته‌بندی و مورد بحث و بررسی قرار می‌دهند و سپس با کمک و راهنمایی مربی این عملیات را در عرصه اجرا می‌کنند. (خیساندن بذور، استرئیکاسیون، خواب بذر و سایر موارد مورد نیاز)

- عمل شخم‌زدن و خردکردن کلوخه، جمع‌آوری علفها و بسته‌های مزاحم را با هماهنگی ودقت انجام می‌دهد.

- همچنین اقدامات مربوط به ایجاد بانکت و ترانس، تعیین نقاط کاشت، عمق و فاصله کاشت را جهت عملیات مربوط به کاشتن گیاهان دارویی به تنهایی در هنگام کار اعمال می‌کنند.

- درمورد برگ، ساقه و شاخه، ریشه و ویزوم، دانه و میوه، گل، پوست، پیاز، صمغ و شیرابه و مان به عنوان اجزاء و اندامهای قابل استفاده در گیاهان دارویی به تفکیک توضیح و هریک را تشریح می‌کنند.

- روشهای جمع‌آوری گیاه از طریق سنتی و مکانیزه را می‌فهمند و نسبت به جمع‌آوری گیاهان مذکور به روشهای فوق در مقطع لزوم اقدام می‌کنند.

- زمان جمع‌آوری گیاهان را در یک فیلم آموزشی برای دیگران مشخص می‌کنند.

- روش خشک کردن در آفتاب، سایه و گرمخانه را تبیین کرده و در موقع لزوم از هریک

- از این روشها با مهارت استفاده میکنند.
- بسته‌بندی انبار و نگهداری گیاهان دارویی را عملاً نشان میدهد.
- با شناخت وضعیت بازار داخلی و خارجی و انجام عمل اتیکت‌گذاری، به امر بازاریابی و فروش محصول با دقت لازم اقدام میکنند.
- از عرصه‌های گیاهی و اماکن نگهداری گیاهان دارویی بازدید بعمل می‌آورند.

فرصت‌های شغلی

کارآموزان پس از گذراندن دوره آموزشی «شناسایی و بهره‌برداری از گیاهان دارویی» پس از کسب مهارت‌های فنی لازم قادر خواهند بود که از فرصت‌های شغلی زیر استفاده کنند:

- ۱- در تعاونیها و اتحادیه‌ها بعنوان بهره‌برداران گیاهان دارویی مشغول به فعالیت شوند.
- ۲- می‌توانند برای خود گروه‌های کاری کوچک ایجاد نمایند.
- ۳- برای خود و خانواده خود ایجاد اشتغال موقت همراه با افزایش درآمد نمایند.

مخاطبین دوره (کارآموزان)

- در دوره «شناسایی و بهره‌برداری از گیاهان دارویی» کارآموز به کسانی اطلاق می‌شود که حداقل شرایط ذیل را دارا باشند:
- ۱- جزء اعضاء تعاونیها و اتحادیه‌ها باشند.
 - ۲- افرادی که در عرصه‌های مرتعی و جنگلی مشغول بهره‌برداری گیاهان دارویی به روش سنتی باشند.
 - ۳- حداقل تحصیلات خواندن و نوشتن را دارا باشند.
 - ۴- حداقل سن ۱۸ سال به بالا داشته باشند (افراد زیر ۱۸ سال نیز در صورت تمایل

می‌توانند شرکت نمایند)

۵- اعضای شورای اسلامی نیز می‌توانند شرکت نمایند.

● یادآوری ۱: برای شرکت در این دوره تمامی افراد علاقمند واجد شرایط می‌توانند شرکت نمایند ولی اولویت شرکت با افرادی است که دوره‌های ترویجی و همچنین افراد و اعضاء تعاونیها و مجریان طرحهای بهره‌برداری از الویت برخوردارند.

● یادآوری ۲: تعداد کارآموزان برای تشکیل و برگزاری هر دوره باید حداقل ۱۵ و حداکثر ۲۰ نفر باشد.

مربیان دوره

مربیان دوره آموزشی «شناسایی و بهره‌برداری از گیاهان دارویی» کسانی هستند که: - در زمینه شناسایی و بهره‌برداری از گیاهان دارویی حداقل ۵ سال تجربه عملی داشته باشند.

- از عهده تدریس محتوای آموزشی نظری و عملی دوره برآیند.

- تحصیلات آنان حداقل در حد کارشناسی باشند.

- یادآوری ۱: تشخیص صلاحیت علمی مربیان از طریق دستورالعملهای صادر شده از سوی دفتر آموزش روستائیان و وزارت جهادسازندگی صورت می‌گیرد.
- یادآوری ۲: برای تدریس در این دوره اولویت با مربیانی است که دارای مدارک تحصیلی بالاتر و تجارت آموزشی بیشتر در زمینه شناسایی گیاهان دارویی بوده و یا اینکه دوره‌های ویژه تربیت مربی را گذرانده باشند.
- یادآوری ۳: برای تدریس دوره حداقل استفاده از ۲ مربی به شرح ذیل ضروری و الزامی است.

- یکنفر کارشناس منابع طبیعی برای تدریس سرفصلهای نظری دوره

- یکنفر کمک کارشناس منابع طبیعی برای تدریس سرفصلهای عملی دوره
تبصره: بهره‌برداران تجربی و استادکاران ماهر از شرایط سواد جهت
انجام کار عملی معاف خواهند بود.

محتوای آموزشی دوره

محتوای دوره آموزشی «شناسایی و بهره‌برداری از گیاهان دارویی» مجموعاً ۳۹ ساعت است که از ۱۳ ساعت آن به آموزش حیطه شناختی در کارآموزان و جنبه نظری دارد و ۲۶ ساعت دیگر به ارتقاء مهارت فراگیران و در حیطه روانی - حرکتی و به صورت عملی است.

در این دوره آموزشی روزانه ۴ ساعت تدریس صورت می‌گیرد که مجموعاً طول دوره ۱۰ روز خواهد بود. محتوا و مباحث این دوره به تفکیک عناوین نظری، عملی و نظری / عملی (توأم) به شرح ذیل است:

۱- محتوای نظری

آن بخش از مطالب این دوره که بیشتر در جهت ارتقاء و پرورش حیطه شناختی کارآموزان اختصاص دارد ۵/۵ ساعت است که شامل سرفصلهای ذیل است:

- مقدمه و تاریخچه گیاهان دارویی در ایران و جهان [نیم ساعت]

- خواص و موارد استفاده از گیاهان دارویی و مشخصات گیاهی [نیم ساعت]

- شناخت انواع گیاهان دارویی شامل (باریجه، انیمون، بابونه، پروانش، رازیانه، اسفرزه،

بارهنگ) [یک و نیم ساعت]

- آموزش اندامهای مورد استفاده گیاهان دارویی از جمله (برگ، ساقه و شاخه، ریشه و

ریزوم، دانه و میوه، گل، پوست، پیاز، صمغ و شیرابه، مان و سایر موارد) [یک و نیم ساعت]

- تشخیص وضعیت بازار داخلی و خارجی، اتیکت‌گذاری برای بازاریابی [یک و نیم

ساعت]

۲- محتوای عملی

سرفصلهایی از دوره که بایستی به صورت عملیاتی محض توسط فراگیران اجرا شود ۸ ساعت است که به بازدید از عرصه‌های گیاهان دارویی و نگهداری گیاهان دارویی اختصاص دارد.

۳- محتوای نظری / عملی (توأم)

مطالب تئوری و عناوین توانایی‌هایی که بایستی هم بصورت نظری و هم عملی برای فراگیران ارائه شود ۷/۵ ساعت نظری و ۱۸ ساعت عملی است که شامل سرفصلهای ذیل است:

- ضوابط و شرایط محل رویش گیاهان دارویی که عبارتند از (اقلیم منطقه، آب و هوا، درجه حرارت (دما) میزان بارندگی (بارندگی) جهت و شیب زمین، نوع خاک، سبک، نیمه‌سنگین، سنگین و ترکیب خاک) [ن = یک ساعت و ع = سه ساعت]
- فرایند تکثیر و ازدیاد این نوع گیاهان شامل ازدیاد جنسی (بذر) و غیر جنسی (پیوند قلمه، پاجوش، پیاز، ریزوم و استونس [ن = یک و نیم ساعت و ع = سه ساعت])
- خیساندن بذر، استرئیکاسیون، خواب بذر و سایر موارد موردنیاز برای تیمار و آماده‌سازی بذر قبل از کاشت [ن = یک ساعت و ع = دو ساعت]
- انجام مراحل کاشت درختان شامل (شخم‌زدن و خرد کردن علوفه) جمع‌آوری علفها و بسته‌بندی مزاحم، ایجاد بانکت و تراس، تعیین نقاط و عمق کاشت و فاصله کاشت) [ن = یک و نیم ساعت و ع = چهار ساعت]
- روشهای جمع‌آوری گیاه به طریق سنتی و مکانیزه [ن = نیم ساعت و ع = دو ساعت]
- زمان و روش‌های خشک‌کردن محصولات از طریق آفتاب، سایه، گرمخانه‌ها [ن = یک ساعت و ع = دو ساعت]
- انبار و نگهداری گیاهان دارویی و بسته‌بندی گیاهان دارویی [ن = یک ساعت و ع = دو ساعت]

فضای آموزشی

فضای آموزشی (اعم از کلاس، عرصه، کارگاه کار عملی و ...) مورد نیاز این دوره باید از طریق مرکز آموزش روستاییان استان و یا شهرستان تأمین گردد. چنانچه استانی دارای مرکز آموزش نباشد، می‌بایست از مکانهای مشابه (مطابق دستورالعملهای دفتر آموزش روستاییان) استفاده نماید.

● یادآوری: در هر صورت در زمینه فضای آموزشی دو نکته حائز اهمیت است:

- فضای آموزشی باید با دستورالعملها و آئین‌نامه‌های دفتر آموزش روستاییان مطابقت داشته باشد.
- یکی از عوامل اساسی ارزیابی این دوره آموزشی کیفیت فضاهای آموزشی خواهد بود.

شرایط قبولی

- کارآموزانی پذیرفته شده نهایی شناخته می‌شوند که حائز شرایط ذیل باشند:
- ۱- میانگین نمرات درس عملی و نظری وی از ۱۴ کمتر نباشد.
 - ۲- غیبت (موجه و غیرموجه) وی از $\frac{1}{9}$ کل ساعات دوره بیشتر نباشد.

اعطای گواهینامه

به کارآموزانی که این دوره را با موفقیت بگذرانند توسط مدیریت ترویج و مشارکت مردمی استان گواهینامه مهارت اعطاء خواهد شد.

فهرست مهارت‌ها و توانایی‌های کارآموزان (حیطه مهارتی و شناختی)

ردیف	عنوان	صفحه
۱	آشنایی با تاریخچه، خواص و نحوه استفاده از گیاهان دارویی و مشخصات گیاهی، گیاهان دارویی	۱۶
۲	توانایی شناخت و رعایت شرایط رویشگاهی گیاهان دارویی	۱۶
۳	آشنایی با گیاهان دارویی رایج از جمله باریجه، انسیون، بابونه، پروانش، رازیانه، اسفرزه، بارهنگ و سایر موارد	۱۶
۴	شناخت و توانایی ازدیاد و تکثیر گیاهان دارویی به روش جنسی و غیرجنسی	۱۶
۵	آگاهی و مهارت در آماده‌سازی بذر از جهت خیساندن، استرئیکاسیون و خواب بذر قبل از کاشت	۱۷
۶	شناخت مهارت در انجام عملیات شخم‌زدن، جمع‌آوری علفها، بانکت‌بندی و تعیین نقاط کاشت گیاهان دارویی	۱۷
۷	شناخت اقدامهایی از گیاهان دارویی که می‌توان از آنها استفاده دارویی نمود	۱۷
۸	کسب شناخت و توانایی عملی در جمع‌آوری، خشک کردن و انبارنمودن و نگهداری، بازاریابی، اتیکت‌گذاری و فروش گیاهان دارویی	۱۸

استاندارد مهارت و آموزشی: «شناسایی و بهره‌برداری از گیاهان دارویی»

رشته: بهره‌برداری

ردیف	عنوان توانایی و مطالب تئوری	عملیات کارگاهی		نام و مشخصات وسایل و تجهیزات
		زمان	وسایل	
۱	کلیات ۱-۱ مقدمه درباره گیاهان دارویی ۱-۲ تاریخچه درباره گیاهان دارویی در ایران و جهان ۱-۳ خواص و موارد استفاده از گیاهان دارویی ۱-۴ مشخصات گیاهی	۱	-	وایت برد، مازیک، اورهد، عکس، اسلاید، پوستر، جزوات و فیلم آموزشی، نمونه گیاهان خشک شده
۲	شرایط رویشگاهی ۲-۱ اقلیم منطقه - آب و هوا - درجه حرارت (دما) - میزان رطوبت (بارندگی) ۲-۲ نوع خاک ۲-۳ بافت خاک - سبک - نیمه سنگین - سنگین ۲-۴ ترکیب خاک	۱	۳	وایت برد، مازیک، اورهد، عکس، اسلاید، پوستر، جزوات و فیلم آموزشی، دماسنج، باران سنج، رطوبت سنج قطب نما، الک، بیل، کلنگ، لوله آزمایش، پلاستیک، کیسه فریزر، پاکت، دستگاه اتو و...
۳	انواع گیاهان دارویی ۳-۱ باریجه ۳-۲ انیسون ۳-۳ بابونه ۳-۴ پروانش ۳-۵ رازیانه ۳-۶ اسفزه ۳-۷ بارهنگ ۳-۸ سایر موارد	۱/۵		وایت برد، مازیک، اورهد، عکس، اسلاید، پوستر، جزوات و فیلم آموزشی نمونه گیاهان خشک شده
۴	نحوه ازدیاد و تکثیر ۴-۱ ازدیاد جنسی (بذر) ۴-۲ ازدیاد غیرجنسی - پیوند - قلمه	۱/۵	۳	وایت برد، مازیک، اورهد، عکس، اسلاید، پوستر، جزوات و فیلم آموزشی، قیچی باغبانی چاقو پیوندزنی، چسب

استاندارد مهارت و آموزشی: «شناسایی و بهره‌برداری از گیاهان دارویی»

رشته: بهره‌برداری

ردیف	عنوان توانایی و مطالب تئوری	عملیات کارگاهی		نام و مشخصات وسایل و تجهیزات
		زمان	تجهیزات	
	<ul style="list-style-type: none"> - باجوش - پیاز - ریزوم - استولن 			<ul style="list-style-type: none"> پیوند، نخ پیوند، اره دستی، داس، تبر، بیلچه باغبانی و...
۵	<p>مراحل تیمار بذور قبل از کاشت</p> <ul style="list-style-type: none"> ۵.۱ خیساندن بذور ۵.۲ استرئیکاسیون ۵.۳ خواب بذر - سایر موارد 	۱	۲	<ul style="list-style-type: none"> وایت برد، مازیک، ورهد، عکس، اسلاید، پوستر، جزوات و فیلم آموزشی، انواع اسیدها و بازها، انواع ابزارهای موردنیاز
۶	<p>مراحل و عملیات کاشت گیاهان دارویی</p> <ul style="list-style-type: none"> ۶.۱ شخم‌زدن و خردکردن کلوخه ۶.۲ جمع‌آوری علفها هرزه و بته‌های مزاحم ۶.۳ ایجاد بانکت و ترانس ۶.۴ تعیین نقاط کاشت ۶.۵ عمق کاشت ۶.۶ فاصله کاشت ۶.۷ سایر موارد 	۱/۵	۴	<ul style="list-style-type: none"> وایت برد، مازیک، ورهد، عکس، اسلاید، پوستر، جزوات و فیلم آموزشی، بیل، کلنگ، داس، تبر، اره دستی، متر، پیکه، تراکتور با تمام ضمائم تیلر کشاورزی و...
۷	<p>اندامهای مورد استفاده گیاهان دارویی</p> <ul style="list-style-type: none"> ۷.۱ برگ ۷.۲ ساقه و شاخه ۷.۳ ریشه و ریزوم ۷.۴ دانه و میوه ۷.۵ گل ۷.۶ پوست ۷.۷ پیاز ۷.۸ صمغ و شیرابه ۷.۹ مان ۷.۱۰ سایر موارد 	۱/۵		<ul style="list-style-type: none"> وایت برد، مازیک، ورهد، عکس، اسلاید، پوستر، جزوات و فیلم آموزشی، نمونه‌هایی از گیاهان دارویی

استاندارد مهارت و آموزشی: «شناسایی و بهره‌برداری از گیاهان دارویی»

رشته: بهره‌برداری

ردیف	عنوان توانایی و مطالب تئوری	عملیات کارگاهی		نام و مشخصات وسایل و تجهیزات
		زمان	وسایل	
۸	مراحل بهره‌برداری گیاهان دارویی	۲/۵	۶	وایت برد، مازیک،
۸-۱	روشهای جمع‌آوری گیاه			ورهد، عکس، اسلاید،
-	روش سنتی			پوستر، جزوات و فیلم
-	روش مکانیزه			آموزشی، دستکش،
۸-۲	زمان جمع‌آوری			رنبیل، پلاستیک، سطل،
۸-۳	روش خشک کردن			ماشین‌آلات، برداشت
-	خشک کردن در آفتاب			خرمن کوب و پلاستیک
-	خشک کردن در سایه			کوچک و بزرگ، کیسه
-	خشک کردن در گرمخانه‌ها			چاقو، کارد مخصوص،
۸-۴	انبار و نگهداری گیاهان دارویی			وسایل بهره‌برداری
۸-۵	بسته‌بندی گیاهان دارویی			
۹	بازاریابی و فروش محصولات	۱/۵		وایت برد، مازیک،
۹-۱	وضعیت بازار داخلی			جزوات و فیلم آموزشی،
۹-۲	وضعیت بازار خارجی			وسایل اتیکت‌گذاری
۹-۳	اتیکت‌گذاری			و...
۹-۴	سایر موارد			
۱۰	بازدید از عرصه‌های گیاهان دارویی		۴	
۱۱	بازدید از اماکن نگهداری گیاهان دارویی		۴	
	جمع	۱۳	۲۶	

کد:

ضمیمه

کد:

پرسشنامه نظرخواهی از استاندارد آموزشی

بخش اول: ویژه مربیان آموزشی

مربی گرامی، پرسشنامه حاضر بمنظور گردآوری نظرات شما جهت بهبود شرایط آموزشی و اصلاح استانداردهای آموزشی تهیه شده است لطفاً با ارائه پاسخ دقیق ما را در جهت اصلاح کاستی‌های یاری نمائید.

مشخصات مربی:

مدرک تحصیلی
 عضو جهاد
 غیر عضو جهاد

سابقه تدریس $\frac{\text{داخل جهاد} = \text{سال} \quad \square \quad \text{ماه} \quad \square}{\text{خارج از جهاد} = \text{سال} \quad \square \quad \text{ماه} \quad \square}$ شهرستان محل خدمت:

۱- آیا مدت زمان پیش‌بینی شده در استاندارد برای ارائه سرفصلهای درسی مناسب است؟

بله خیر در صورتیکه پاسخ منفی است موارد دیگری که بنظرتان می‌رسد بنویسید.

.....
.....

۲- آیا شروط پیشنهاد شده در استاندارد جهت شرکت کارآموزان مناسب و مقتضی بود؟

بله خیر در صورتیکه پاسخ منفی است موارد دیگری که بنظرتان می‌رسد مرقوم فرمایید.

.....
.....

۳- بنظر شما آیا فرصتهای شغلی پیشنهاد شده در استاندارد مناسب است؟

بله خیر در صورتیکه پاسخ منفی است موارد دیگری که بنظرتان می‌رسد بیان فرمایید.

.....
.....

کد:

۴- بنظر شما آیا موارد و عناوین غیر ضروری در استاندارد (جدول مهارت و آموزشی) ملاحظه می شود؟

در صورتیکه پاسخ مثبت است ضمن بیان دلایل، شماره ردیف عناوین مذکور را ذکر نمایید. بله خیر

شماره ردیف	دلایل

۵- بنظر شما آیا در استاندارد واژه و اصطلاح غلط و یا دشوار و غیر مرسوم مشاهده می شود؟

در صورتیکه پاسخ مثبت است واژه پیشنهادی را ارائه نمایید. بله خیر

شماره ردیف	واژه یا مفهوم نادرست	واژه یا مفهوم اصلاحی و پیشنهادی

۶- بطور کلی آیا در استاندارد جدول مهارت و آموزشی ضرورت دارد تغییرات (موردی - اساسی) انجام شود؟

در صورتیکه پاسخ مثبت است نظر تان را در جدول ذیل بنویسید. بله خیر

ردیف	عنوان توانایی و مطالب تئوری	کارگاه آموزشی	زمان		وسایل و تجهیزات
			نظری	عملی	

۷- آیا شرایط مربوط به میزان تجربه و تحصیلات مربیان برای تدریس در دوره آموزشی مناسب است؟

در صورتیکه پاسخ منفی است موارد دیگر را مرقوم فرمایید. بله خیر

۸- در صورتیکه نظرات و پیشنهاداتی دارید که می تواند ما را در بهبود برنامه های آموزشی کمک و یاری

نماید آنرا مرقوم فرمایید.

آدرس: لطفاً پس از پاسخ به سئوالات، پرسشنامه را در اختیار مجری قرار دهید.

پرسشنامه نظرخواهی از استاندارد آموزشی

بخش دوم : ویژه کارآموزان دوره

کارآموز محترم پرسشنامه حاضر بمنظور گردآوری نظرات شما جهت بهبود شرایط آموزشی و اصلاح استانداردهای آموزشی تهیه شده است لطفاً با ارائه پاسخ دقیق ما را در جهت اصلاح کاستی‌ها یاری نمائید.

مشخصات :

میزان سواد: شغل:
شهرستان یا روستای محل زندگی:

۱- تا چه حد مطالبی را که در طول این دوره، آموزش داده شد قبلاً می‌دانستید؟

کم متوسط زیاد خیلی زیاد

۲- موضوعات و مطالبی که در طول این دوره آموزش داده شد، تا چه اندازه درارتباط با مسائل شغلتان بوده است؟

کم متوسط زیاد خیلی زیاد

۳- بنظر شما آیا وسایل و ابزار آموزشی بکارگرفته شده در طول دوره، کافی و مناسب بوده است؟

بله خیر

۴- آیا ساعات مربوط به انجام آموزشهای عملی برای یادگیری شما کافی بوده است؟

بله خیر

۵- آیا در طول این دوره، بازدید علمی داشته‌اید؟

بله خیر

در صورتیکه پاسخ مثبت است، لطفاً بفرمایید این بازدید برای شما تا چه اندازه مفید بود.

کم متوسط زیاد خیلی زیاد

کد :

۶- اگر جهادسازندگی دوره دیگری را در ارتباط با شغلتان برگزار نماید آیا شما مایل هستید در آن دوره

خیر

بله

شرکت کنید؟

۷- در صورتیکه پیشنهاد یا انتقادی در مورد اجرای دوره دارید آنرا بنویسید.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

لطفاً بعد از اینکه سئوالات را پاسخ دادید، پرسشنامه را در اختیار مجری دوره قرار دهید.

کد:

پرسشنامه نظرخواهی از استاندارد آموزشی

بخش سوم: ویژه مجریان آموزشی

مجری محترم پرسشنامه حاضر بمنظور گردآوری نظرات شما جهت بهبود شرایط آموزشی و اصلاح استانداردهای آموزشی تهیه شده است لطفاً با ارائه پاسخ دقیق ما را در جهت اصلاح کاستی‌های یاری نمائید.

مشخصات مجری:

مدرک تحصیلی: رشته تحصیلی:

مسئولیت: شهرستان محل خدمت:

۱ - بنظر شما میزان استقبال روستاییان، بهره‌برداران و تولیدکنندگان جهت ثبت نام در این دوره تا چه حد است؟

کم متوسط زیاد خیلی زیاد

در هر صورت دلایل آنرا مرقوم فرمایید.

.....
.....

۲ - بنظر شما آیا شرایط شرکت در دوره و مشخصات کارآموزان در استاندارد مناسب است؟

خیر بله

در صورتیکه پاسخ منفی است مواردی که باید اضافه و یا حذف شود، بنویسید.

.....
.....

کد:

۳- بنظر شما آیا وسایل و تجهیزات آموزشی پیش‌بینی شده در استاندارد قابل دسترسی بوده است؟

بله خیر

در صورتیکه پاسخ منفی است مواردی که باید مورد توجه برنامه‌ریزان آموزشی قرار گیرد را ذکر نمایید.

.....
.....

۴- بنظر شما آیا مشخصات کادر آموزشی (مربیان) پیش‌بینی شده در استاندارد مناسب است؟

بله خیر

در صورتیکه پاسخ منفی است دلایل آنرا بیان نمایید.

.....
.....

۵- لطفاً بفرمایید برای اجرای این دوره با چه مشکلاتی مواجه بودید؟

.....
.....
.....
.....

۶- چنانچه پیشنهاد یا انتقادی در مورد هر یک از عناوین مندرج در استاندارد دارید مرقوم نمایید.

.....
.....
.....
.....
.....

لطفاً بعد از تکمیل پرسشنامه آنرا به مدیریت ترویج و مشارکت مردمی (اداره آموزش روستاییان)

عودت فرمایید.